

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

CURS 2018-2019

competència

lingüística:

llengua catalana

INSTRUCCIONS

- Per respondre a les preguntes de la prova trobaràs dos **FULLS DE RESPOSTES**.
  - El **FULL DE RESPOSTES 1** és per respondre a la majoria de preguntes, marcant una X a la casella corresponent. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, omple tot el quadrat i marca de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament emplenada, encercla-la.
En acabar la prova, no t'oblidis de respondre a la pregunta de valoració que hi ha en el **FULL DE RESPOSTES 1**.
  - El **FULL DE RESPOSTES 2** és per:
    - respondre a les preguntes 21, 25 i 26;
    - escriure la redacció final.
- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta...).

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el FULL DE RESPOSTES 1.

BIBLIOTEQUES PER A DESPRÉS DE LA FI DEL MÓN

Un atac extraterrestre va destruir la Terra i la seva població. Només van quedar dos supervivents: l'Alba (de 14 anys) i en Didac (de 9), que van passar molts dies amagats. Quan es van atrevir a sortir del seu amagatall, van comprendre que necessitaven aprendre moltes coses per poder enfrontar-se ells sols a la vida. Com que no hi havia ningú que pogués ajudar-los, van pensar que tot ho trobarien als llibres. És per això que van decidir buscar a les biblioteques, si és que encara n'hi havia.

Volien començar per la de la Universitat, però havia quedat tot en runes i no van poder arribar on hi havia els llibres. Més afortunats van ser a la Biblioteca de Catalunya, bona part de la qual quedava a la intempèrie. El desordre dels volums estesos per terra era impressionant i, tot i que alguns n'havien protegit d'altres, la majoria ja no eren aprofitables. De tota manera, en quedaven prou a cobert per assegurar-los un bon botí. Hi tindrien feina per anys.

Com que no quedaven aliments, havien sembrat plantes d'hort. Mentre esperaven que les plantes germinessin sota terra i es decidissin a sortir, van traslladar-se cada dia a Barcelona, on, abans d'emmagatzemar els llibres, van anar fent el recorregut per totes les biblioteques amb l'ajut d'una guia informativa de la ciutat que havien trobat. El gran descobriment el van fer, per casualitat, en una llibreria potser especialitzada en publicacions tècniques, quasi totes immaculades, com sortides de la impremta, ja que el sostre de l'establiment havia resistit amb fermesa l'impacte de la caiguda dels pisos del damunt. Hi havia també, amb gran alegria de l'Alba, una bona quantitat de textos de medicina, molts dels quals es va endur a la rulot, per si de cas, si bé de moment no els podria llegir perquè de dia prou enfeïnats estaven i, de nit, tenien el problema de la falta de llum.

I les plantes ja començaren a treure el nas, potser afavorides per un acabament de tardor i començaments d'hivern plens de bonança. Un matí van entrar el primer carregament de llibres a un subterrani del passeig de Gràcia, on, sense gaires llocs entre els quals escollir, decidiren de reunir tots els volums salvats de l'hecatombe¹. Com que no hi havia prestatgeries i el local era ple de cotxes, van començar a apilar-los a l'interior dels vehicles. A la banda de fora dels parabrises, clavaven un paperet que especificava el contingut de la "biblioteca".

El fred d'aquell any no es deixà sentir fins ben entrat l'hivern. Un matí, en sortir de la rulot, van veure que els camps eren coberts d'una minsa capa de gebre. El canvi brusc de temperatura, però, no alterà els seus costums: continuaren traslladant-se gairebé cada dia a ciutat i amuntegant llibres a l'aparcament fins que, l'endemà d'una nit que havia plogut a bots i barrals, el van trobar mig inundat d'aigua.

Van haver d'interrompre llavors aquella tasca i, durant una setmana, van treballar entre les runes per obrir-hi un desguàs² cap a una boca de clavegueram que els costà de descobrir i netejar. Amb tot i això, tots dos van convenir que potser no havien escollit l'indret més adequat per fer-hi una biblioteca; de moment, però, no se'ls acudia cap altra solució.

¹ **hecatombe**: gran matança o accident en què hi ha moltes víctimes.

² **desguàs**: lloc per on surt l'aigua que s'acumula en un lloc.

TEXT 1

I la van trobar un matí que, a les Rambles, on havien penetrat per la banda de baix, en Dídac es ficà per un forat, va seguir un passadís, baixà uns graons i, al capdavall, desembocà en una sala on hi havia un escenari i tot de tauletes i cadires. El sostre resistia bé i, tot i la pluja recent, no es notava cap senyal d'humitat.

Amb cura, van eixamplar el forat exterior, apuntalaren amb fustes l'entrada i una part del passadís, on el sostre feia una mica de panxa. No era una sala massa gran, però de llibres n'hi cabien milers, i aquí no es mullarien.

I mentre anaven fent, l'Alba, a la qual sempre havien agradat les reproduccions de quadres i d'estàtues dels llibres escolars i de les revistes que veia, va pensar que amb els llibres no n'hi havia prou, que també valia la pena de preocupar-se de les obres artístiques que devia haver-hi als museus.

Van posar-se a recollir-les totes cap als racons que oferien més seguretat, però al cap d'una estona en Dídac digué:

—Si ho fem així, ho començarem tot i no acabarem res, Alba.

La noia va comprendre que era una observació de sentit comú i, com que li semblava que, al capdavall, els llibres tenien prioritat, ajornaren aquella feina per més endavant. Era una llàstima, reflexionà, que no disposessin de més mans.

Manuel de Pedrolo, *Mecanoscrit del segon origen* (text adaptat)

1 Què significa 'extra-' a la paraula "extraterrestre" (subratllada al text)?

- a. Contra la Terra.
- b. Per sobre de la Terra.
- c. De fora de la Terra.
- d. De l'interior de la Terra.

2 L'Alba es va sentir molt alegre en descobrir llibres de medicina perquè...

- a. en Dídac es trobava malament i així podria curar-lo.
- b. era una noia molt interessada a adquirir tot tipus de coneixement.
- c. aquests llibres podien ser necessaris per assegurar la seva supervivència.
- d. com que era una gran lectora, la troballa de llibres en bon estat va ser un regal inesperat.

3 Què significa l'expressió "treure el nas" (subratllada al text)?

- a. Observar amb atenció.
- b. Deixar-se veure una mica.
- c. Descobrir alguna cosa oculta.
- d. Ensumar alguna cosa, sospitar.

TEXT 1

- 4** A l'oració "van treballar entre les runes per obrir-hi un desguàs" (subratllada al text), 'hi' es refereix a...
- a. una setmana.
  - b. una boca.
  - c. les runes.
  - d. la tasca.
- 5** A la frase "I la van trobar un matí que, a les Rambles..." (subratllada al text), 'la' es refereix a la...
- a. noia.
  - b. solució.
  - c. biblioteca.
  - d. boca de clavegueram.
- 6** Marca amb una X en el FULL DE RESPOSTES 1 si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).
- 6.1** L'Alba i en Dídac van sobreviure gràcies als consells dels seus pares.
- 6.2** La inundació els va obligar a ajornar l'operació de salvament de llibres.
- 6.3** El darrer local que van trobar tenia l'aspecte d'un petit teatre.
- 6.4** La noia no tenia cap sensibilitat cultural ni artística.

7 En quin ordre es narren els fets?

A. Han de canviar la ubicació dels llibres perquè el local s'ha inundat.	B. Decideixen guardar els llibres en un aparcament.	C. Troben a les Rambles un nou espai que sembla segur.	D. Cerquen llibres per les biblioteques més conegudes de la ciutat.
--	---	--	---

- a. C → D → A → B
- b. D → C → B → A
- c. A → B → D → C
- d. D → B → A → C

TEXT 1

8 Al capdavant la noia va comprendre que...

- a. el més important era apuntalar el local que servia de magatzem de llibres.
- b. només havien de recopilar i classificar els llibres de medicina.
- c. calia restaurar les obres d'art que sortien als llibres escolars.
- d. el salvament dels llibres era per a ells l'objectiu principal.

9 Indica quina d'aquestes oracions té les comes (,) col·locades correctament.

- a. La biblioteca atapeïda de llibres desendreçats, era, un lloc senzill, però agradable.
- b. La biblioteca, atapeïda de llibres desendreçats, era un lloc senzill, però agradable.
- c. La biblioteca, atapeïda de llibres desendreçats, era un lloc senzill però, agradable.
- d. La biblioteca atapeïda de, llibres desendreçats, era un lloc senzill però, agradable.

10 El text que has llegit pertany a una novel·la...

- a. històrica.
- b. amorosa.
- c. policíaca.
- d. de ciència-ficció.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el FULL DE RESPOSTES 1.

MÓN LLIBRE, TROBADA DE BIBLIOTUBERS

Ha nascut a Youtube una comunitat de nous crítics literaris. S'anomenen a si mateixos *booktubers*, bibliotubers si adoptem la forma catalana del terme, i han substituït els clubs de lectura pels vídeos casolans. Les biblioteques de Barcelona van organitzar una trobada d'aquests joves lectors dins de #MónLlibre2016, que se celebrà els dies 16 i 17 d'abril al CCCB on recomanaren llibres amb vídeos autoeditats.

Vivim submergits en un entorn canviant dominat per la tecnologia digital. Gràcies a Internet, els mitjans de comunicació tradicionals han evolucionat cap a noves maneres de comunicar. Els nous mitjans han convertit l'usuari de la xarxa en un productor de continguts culturals. Sembla que els més joves són els grans protagonistes d'aquesta revolució en la comunicació. Primer, perquè amb tota naturalitat incorporen aquests mitjans a la seva quotidianitat i segon, perquè mostren unes habilitats sorprenents per apropiar-se'ls. Si tenim en compte que les manifestacions visuals —ja sigui fotografia o audiovisual— atrauen molts joves i generen més viralitat que un document escrit, no ens pot estranyar que el fenomen dels *booktubers* emergeixi amb força i guanyi seguidors cada dia.

Booktube és la comunitat a Youtube on aquests joves entusiastes promouen l'hàbit de la lectura. Des de casa comparteixen la seva passió pels llibres enregistrant vídeos de poc més de 5 minuts de durada plens de creativitat i originalitat. Amb una destresa i un enginy sorprenents, ressenyen llibres, recomanen novetats, mostren les seves biblioteques i fomenten el debat literari mitjançant reptes i opinions. Tenen la gràcia d'explicar en pocs minuts la seva experiència amb el darrer llibre llegit. Però, a més a més, mostren un domini total del mitjà perquè s'encarreguen de l'edició i, alhora, musiquen i difonen de les seves creacions a les xarxes socials.

El fenomen dels *booktubers* demostra que la lectura ha deixat de ser un hàbit solitari, aïllat i silenciós per convertir-se en una pràctica de col·laboració. I potser el més important és que es mostra com una eina molt eficaç per fomentar la lectura entre un jovent sovint poc motivat per aspectes culturals.

Marta Pallarès, <http://www.nuvol.com> (text adaptat)

11 Les noves maneres de comunicar han convertit l'usuari de la xarxa en una persona...

- a. solitària i aïllada.
- b. productora de continguts culturals.
- c. professional de producció de vídeos.
- d. tècnica especialitzada en ordinadors.

TEXT 2

12 El fet que les manifestacions visuals “generen més viralitat” (subratllat al text) que els documents escrits significa que...

- a. es propaguen amb molta rapidesa a través de les xarxes.
- b. es difonen amb més lentitud que les publicacions en paper.
- c. infecten amb virus els ordinadors, però no els documents escrits.
- d. promouen la virilitat de l'observador, mentre que els escrits la disminueixen.

13 Quina durada solen tenir els vídeos dels bibliotubers?

- a. Depèn del nombre de visites que reben.
- b. No hi ha una durada habitual.
- c. Poc més de 5 minuts.
- d. Entre 16 i 17 minuts.

14 En quin ordre s'exposen aquestes idees?

<p>A. Avui dia és un moment de grans canvis en el camp dels mitjans de comunicació.</p>	<p>B. Gràcies a aquesta mena de pràctiques augmenta l'interès per la cultura entre els joves.</p>	<p>C. A la primavera ha tingut lloc una trobada de joves interessats per la lectura.</p>	<p>D. Els bibliotubers encomanen el seu interès per la lectura publicant vídeos a la xarxa.</p>
--	--	---	--

- a. C → B → A → D
- b. C → A → B → D
- c. D → B → C → A
- d. B → D → C → A

15 Indica quina d'aquestes oracions té els dos punts (:) i les comes (,) col·locades correctament.

- a. Aquesta comunitat de Youtube destinada al foment de, la lectura, s'anomena així: *Booktube*.
- b. Aquesta comunitat, de Youtube, destinada al foment de la lectura: s'anomena així *Booktube*.
- c. Aquesta comunitat de Youtube, destinada al foment de la lectura, s'anomena així: *Booktube*.
- d. Aquesta comunitat, de Youtube destinada al foment de la lectura, s'anomena així: *Booktube*.

TEXT 3

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el FULL DE RESPOSTES 1.

NO SAPS ON DESAR-LOS, ELS LLIBRES?

Cada cop que sento aquesta frase, em crema l'estómac. No saps on desar-los, els llibres? De veritat? I la roba? T'has preguntat mai on guardar la roba de casa? Decideixes prescindir d'aquella faldilla que tant t'agrada perquè a l'armari de casa no hi cap? I les joguines? Has arribat a plantejar-te no comprar-ne mai més, perquè a casa no caben enlloc?

Aquesta frase "No sé on desar-los, els llibres" acostuma a ser l'excusa d'aquell que no té gaire interès a llegir.

Les biblioteques fan una funció extraordinària. Però els llibres indispensables, aquells que et roben l'ànima, aquells que et ve de gust tocar, olerar, degustar... aquells que et permeten perdre't entre les pàgines i viure mons fascinants... de debò que no hi caben a casa?

Com tot a la vida, crec que és una qüestió de prioritats. I aquesta prioritat comença a l'època de la infantesa quan els pares compren els primers llibres als seus fills. No hi ha res més meravellós que veure un nen atrapat per la lectura d'un llibre. És una manera de fer nens lectors que en un futur s'estimaran la literatura i li atorgaran el lloc que es mereix. Quin? El de la biblioteca personal o el de la prestatgeria de casa, sens dubte. Perquè si no situem els llibres a la prestatgeria central de la nostra vida o a la biblioteca que cada infant s'ha de construir, no estarem situant bé la cultura a la nostra escala de valors. I el missatge que transmetem és: la cultura no val per a res.

Si volem un món amb nanos lectors que més tard s'estimin la literatura, hem de fer lloc sí o sí, als nostres llibres. No s'acabarà el món per arraconar aquell record turístic de l'excursió a Montserrat o les fotos del viatge a Berlín que tant ens agraden. Ho superarem. Com he dit, no passarà res. O de fet, passaran moltes coses. Potser el vostre habitatge s'omplirà de personatges misteriosos, aventures trepidants, cases abandonades, illes secretes, viatges extraordinaris, homes convertits en escarabats... Proveu-ho, proveu-ho, que, si feu lloc als llibres, passaran coses.

Laia Aguilar, *TimeOut Barcelona* (text adaptat)

16 Segons el text, quan diem "No sé on desar-los, els llibres" (subratllat al text), indirectament transmetem que...

- a. no cal comprar-ne, perquè ja existeixen biblioteques magnífiques que els custodien.
- b. són imprescindibles i llegir-los ha de ser una prioritat a la nostra vida quotidiana.
- c. la cultura no té cap valor ni hi ha cap interès a fomentar la lectura.
- d. tenim problemes d'espai a casa perquè tenim massa roba.

17 A l'expressió "un nen atrapat per la lectura d'un llibre" (subratllada al text), què significa 'atrapat'?

- a. Entusiasmat.
- b. Impassible.
- c. Sorprès.
- d. Esgotat.

TEXT 3

18 Segons el text, on cal que situem els llibres?

- a. A la prestatgeria central de la nostra vida.
- b. A les mans dels infants i dels seus pares.
- c. Al racó dels records turístics.
- d. A la biblioteca del barri.

19 En quin ordre s'exposen aquestes idees?

A. Si atorguem un lloc en la nostra vida als llibres podrem viure grans experiències.	B. L'autora no entén com algú pot dir que els llibres imprescindibles no caben a casa.	C. Moltes vegades busquem excuses per justificar que no llegim.	D. El gust per la lectura cal iniciar-lo a la infantesa.
---	--	---	--

- a. C → D → B → A
- b. B → A → D → C
- c. A → D → C → B
- d. B → C → D → A

20 Què significa "trepidants" (subratllat al text)?

- a. Sorolloses.
- b. Angoixants.
- c. Complicades.
- d. Emocionants.

21 A quina revista s'ha publicat aquest text?

NO ESCRIGUIS EN AQUEST ESPAI

 Respon en el FULL DE RESPOSTES 2.

22 Quina és la intenció del text?

- a. Denunciar les excuses absurdes de moltes persones per justificar-se.
- b. Reivindicar i fomentar la lectura com a font de coneixement i de plaer.
- c. Insistir que cal comprar llibres per poder tenir una biblioteca personal a casa.
- d. Demostrar que la cultura no val per a res perquè no forma part de la nostra escala de valors.

23 Quin tipus de text acabes de llegir?

- a. Argumentatiu.
- b. Informatiu.
- c. Descriptiu.
- d. Instructiu.